Çĕнĕ çулта — çĕнĕ çемье. Вăл çамрăк мăшăр асĕнче кăна мар асра юлĕ. Мĕншĕн тесен Ваньăпа Светланăн ашшĕ-амăшĕ пур, тăванĕсемпе юлташĕсем те йышлă. Шăпах вĕсем ĕнтĕ вăхăтлăх Италире пурăнакан тĕнче креслă спорт мастерне, СССР чемпионне Иван Иванова тата çамрăк спортсменкăна Светлана Григорьевăна (паллах, халĕ Ивановăна) çемье чăмăртаннă ятпа чи малтан саламларĕç, çăкăр-тăвар, чĕрĕ чечексемпе парнесем пачĕç.

— Ĕмĕр-ĕмĕр телейлĕ, ача-пăчаллă пулăр, аслисене нихăçан та ан манăр, — терĕç Вăрмар районĕнчи Çĕнĕ Вĕренертен Шупашкара туя килнĕ Михаил Ивановичпа Ольга Егоровна Ивановсем.

С. Игнатьев фотоўкерчĕкĕ.

СУД—ЗАКОН ХЎТТИНЧЕ

Çĕнетўвĕн тĕп задачисенчен пĕри вăл — социализмла право государстви туса хурасси. Унта суд влаçĕ законсем хатĕрлекен тата ăна пурнăçлакан органсемпе пĕрле государство влаçĕн тытăмĕн тĕп пайĕсенчен пĕри пулса тăмалла. Çакă, пĕрремĕшĕнчен, государствăн ытти органĕсем тĕлĕшпе судсен хăйтĕллĕнлĕхне ўстермеллине, иккĕмĕшĕнчен вара судсен никама пăхăнманлăхĕ валли государствăн кирлĕ условисем туса памаллине пĕлтерет.

Паллă ĕнтĕ, судсем хăйсен решенийĕсене государство ячĕпе йышăнаççĕ, çавăнпа та вĕсене тулашри витĕмрен тата тĕрĕс суд тунă чухне хĕсĕсрен хўтĕлемелле. Судсен хăйсен ĕçне закона тĕпе хурса тата ĕненўлĕхпе килĕшўллĕн çеç туса пымалла. Вунăшар çул хушши Сталинпа ун çывăх çыннисем хуçаланни, аталанусăр вăхăтра администрацине командă меслечĕпе ĕçлени судсене те пысăк сиен кўнĕ. Çав çулсенче «телефон правиĕ» пулни, конкретлă ĕçсене татса панă чух судьясене хĕсни халĕ никамшăн та вăрттăнлăх мар ĕнтĕ. Ун чухне должноçри уйрăм çынсем çеç мар, ыттисем те суд ĕçне хутшăнма хăтланни час-часах пулнă.

Хашпĕр чухне пичет те çўллĕ шайрах пулман, ĕçе судра пăхса тухиччен е суд решенийĕ вăя кĕриччен, сенсаци тăвас тесе, ку е вăл ĕçе е тавлашăва сулăн мĕнле татса памаллине кăтартса вывод тунă статьясем пичетленсе тухнă. Çакнпа пĕрлех судсемпе судьясене кўрентерни те, ха-

шăнчĕ. Вĕсем суд влаçĕсен авторитетне, никама пăхăнманлăхне тата суда хисеплеменнишĕн ответ тыттарассине ўстерме пулăшмалла. СССР Конституцийĕ судьясене суйламалли çĕнĕ йĕрке палăртнă, суд ты-

ни ĕç тăрăх тенĕ пекех пур, мĕншĕн тесен судра икĕ енĕн хутшăнавĕсене татса параççĕ) пĕлсе тăрсах е судьян, е халăх заседателĕн чысне варалама пăхнă тĕслĕхсем тĕл пулаççĕ. Кун пек чухне судьясем право тĕлĕшĕнчен хўтĕленме пултарайман çынсем пулнă. Халĕ судьяна е халăх заседательне кўрентернĕшĕн уголовнăй йĕркепе ĕçлесе юсанмашкăн яма е 300 тенкĕ таран штрафлама пултараççĕ.

Суд решенине пĕлсе тăрсах пурнăçламаншăн е пурнăçа

Юрист канашĕ

тăмĕ çиччен çĕнĕ Закон йышăннă, судьясен статусне палартнă, 1989 çулхи декабрĕн 1-мĕшĕнчен пуçласа вара суда хисеплеменнишĕн ответ тыттарасси çинчен калакан Закон вăя кĕнĕ. Унпа суд ĕçĕсене татса пама хушша кĕнĕшĕн тата судьяпа суда хисеплеменнишĕн тĕрлĕрен ответ тыттарма пăхнă.

Çак закона конкретлă ĕçе пур енлĕн тата объективлă пăхса тухмашкăн чăрмантарас, е закона хирĕçле решени йышăнтарма хистес тĕллевпе кирек мĕнле майпа та судьясемпе халăх заседателĕсене хĕсме хăтланнăшăн пĕр çул таран ĕçлесе юсанмашкăн яма е 300 тенкĕрен пуçласа 1000

кĕртме чăрмантарнăшăн уголовнăй йĕркепе ответ тыттарма пултараççĕ. Е закона калана тепĕр ыйтăва илер — свидетель, никек тўснĕ çын, истец, ответ тытакан суда пырасран çине тăрса пăрăнни. Асаннă çынсем суда пымаллине пула час-часах пăхса тухмалли ĕçсене каярах вăхăта хăвараççĕ, тăсса пыраççĕ, вĕсене тĕп ĕçрен уйăраççĕ. Çака вара судпа граждансен вăхăтне нумай çухатать, государство та тăкак курать. Çавăнпа та çĕнĕ законăн 5-мĕш статйипе килĕшўллĕн, суда пырасран пăрăннăшăн 15 талăк таран арестлеççĕ е 100 тенкĕ та-

преступлени тума май паракан тата вĕсем тăрăх тивĕçлĕ мерăсем йышăнма хистекен сăлтавсемпе условисене кăтартса хăварать.

Законра уйрăм определени тăрăх пĕр уйăхран кая юлмасăр кирлĕ мерăсем йышăнмалли, унăн результачĕсем пирки халăх судне пĕлтермелли çинчен каласа хăварнă пулин те, пурнăçра пачах урăхла пулнă: уйрăм определенисенчен нумайăшĕн пирки ответ-хурав пулман, мĕншĕн тесен вĕсене пурнăçламаншăн законпа ответ тыттарма пăхман. Законсем хатĕрлекен органсем халĕ çак çитменлĕхе пĕтернĕ.

Должноçра тăракан çын судăн уйрăм определенине е судья представленине шута илменшĕн, вĕсенче закона пăснине палартса кăтартнă фактсене пĕтерменшĕн, çавăн пекех вăхăтра ответ паманшăн администраци йĕркипе 100 тенкĕ таран штрафлама пултараççĕ. Суда хисеплеменшĕн ответ тыттарма ытти мерăсем те йышăнма пăхнă.

Паллах, социализмла демократи механизмĕнче суд рольне ўстерессипе çыхăннă пур задачăна та тăруках татса пама çук. Тем пек лайăх закон йышăнсан та, суд авторитетне хăйне май ўстерме май килмест. Судсен, суд органĕсенче ĕçлекенсен, пирĕн хамăран пĕ-

ЭРНЕЛĔХ ПРОГРАММĂСЕМ

ТЕЛЕВИДЕНИ

Тунтикун
Январĕн 8-мĕшĕ

ПĔРРЕМĔШ ПРОГРАММА

6.30 — 120 минут.
8.35 — «Житие Дон Кихота и Санчо». Нумай сериллĕ илемлĕ телефильм. Иккĕмĕш фильм. 1 тата 2 серисем.
11.00 — Концерт.
11.30 — «Стоп-кадр». Наукăллă-популярлă кинотишкерў.
12.30 — Вăхăт.
13.00 — «Мой друг — лошадь». Нумай сериллĕ наукăллă-популярлă телефильм. 9 тата 10 серисем.
15.30 — «В поисках капитана Гранта». 7сериллĕ илемлĕ телефильм. 5 сери.
16.35 — Концерт.
16.55 — Документлă телефильм.
17.25 — Ача - пăча сехечĕ (французла).
18.25 — Коллаж.
18.30 — Вăхăт.
19.00 — «Шок». «Ступени» программăн приложенийĕ.
19.40 — Поэзи минучĕ.
19.45 — «Житие Дон Кихота и Санчо». Нумай сериллĕ илемлĕ телефильм. Иккĕмĕш фильм. 2 сери.
21.00 — Вăхăт.
21.30 — Çивĕч ыйтупа илнĕ интервью.
21.40 — «Мир Улановой». Документлă телефильм. 1 тата 2 серисем.
23.45 — ТСН.

ИККĔМĔШ ПРОГРАММА

00.00 — Совет Союзĕн В. И. Ленин ячĕпе хисепленекен ача-пăча фончĕн телемарафонĕ (малалли).
20.00 — Ырă кас пултăр, ачасем!
20.15 — Республика кунĕ (Шуп.).
20.25 — «Советсен влаçĕ — халăх влаçĕ. «Диалог» политклуб ларăвĕнчен илнĕ репортаж (Шуп.).
21.30 — «Зеленый фургон». Илемлĕ телефильм. 1 сери.
22.35 — Хоккей. США-ран.

Ытларикун
Январĕн 9-мĕшĕ

ПĔРРЕМĔШ ПРОГРАММА

6.30 — 120 минут.
8.35 — «Житие Дон Кихота и Санчо». Иккĕмĕш фильм. 3 сери.
9.45 — Мультфильмсем.
10.05 — Ача - пăча сехечĕ (французла).
11.05 — «Это было..., было...»
11.25 — Киноафиша.
12.25 — Коллаж.
12.30 — Вăхăт.
13.00 — «Мой друг — лошадь». Нумай сериллĕ наукăллă популярлă телефильм. 11, 12, 13 серисем.
15.30 — «В поисках капитана Гранта». 7 сериллĕ илемлĕ телефильм. 6 сери.
16.35 — Документлă фильмсем.
17.15 — Ача-пăча хорĕсен Пĕтĕм Союзри телевидени конкурсĕ.
18.00 — Объектив.
18.30 — Вăхăт.
19.00 — «Мне снится дом». Телеочерк.
19.35 — Халăх кĕвvисем.
19.50 — «Житие Дон Кихота и Санчо». Нумай сериллĕ илемлĕ телефильм. Иккĕмĕш фильм. 3 сери.
21.00 — Вăхăт.
21.30 — Çĕнетў: ыйтусем тата вĕсене татса парасси.
22.45 — Фестивальсем, конкурссем, концертсем.
23.45 — ТСН.

ИККĔМĔШ ПРОГРАММА

8.00 — Ирхи гимнастика.
8.20 — Ачасем валли переда-

20.00 — Ырă кас пултăр, ачасем!
20.15 — Ритмикăллă гимнастика.
20.45 — Çул çинчи хăрушсăрлăхшăн.
20.50 — Концерт.
21.30 — «Зеленый фургон». Илемлĕ телефильм. 2 сери.
22.40 — Фильм-концерт.

Юнкун
Январĕн 10-мĕшĕ

ПĔРРЕМĔШ ПРОГРАММА

6.30 — 120 минут.
8.30 — Ача-пăча хорĕсен Пĕтĕм Союзри телевидени конкурсĕ.
9.15 — «Вокруг света». Альманах.
10.15 — Халăх творчествин «Радуга» телепрогрммисен тĕнчери VIII фестивалĕ (Камбоджа).
10.30 — Хоккей. США-ран.
12.30 — Вăхăт.
13.00 — «Мой друг — лошадь». Нумай сериллĕ телефильм. 14 тата 15 серисем.
15.30 — «В поисках капитана Гранта». Çичĕ сериллĕ илемлĕ телефильм. 7 сери.
16.45 — Мультфильм.
16.55 — «Никто не хотел уезжать». Совет нимĕçĕсем сĕр-шывран тухса кайссипе çыхăннă ыйтусем çинчен.
17.25 — Ача - пăча сехечĕ (акăлчанла).
18.25 — Коллаж.
18.30 — Вăхăт.
19.00 — Хоккей. США-ран.
21.00 — Вăхăт.
21.30 — Çивĕч ыйтупа илнĕ интервью.
21.40 — «Ромео и Джульетта». Фильм-балет.
23.10 — Концерт.
23.45 — ТСН.

ИККĔМĔШ ПРОГРАММА

8.00 — Ирхи гимнастика.
8.15 — П. Корин художникăн музей-хваттерĕ.
9.00 — Нимĕç чĕлхи.
9.30 — Останкинăри Концерт студийĕнче РСФСР тава тивĕçлĕ артисчĕпе А. С. Пономаревпа ирттернĕ тĕлпулу.
11.15 — Нимĕç чĕлхи.
11.45 — Фильм — ачасене. «Последнее лето детства». 2 тата 3 серисем.
13.55 — Ачасене — чĕрчунсем çинчен.
14.25 — «Прошлогодняя кадриль». Илемлĕ телефильм.
15.35 — «Чăвашла каласма вĕренетпĕр». 7-мĕш урок (Шуп.).
17.00 — Документлă телефильм (Шуп.).
17.30 — Республика кунĕ (Шуп.).
17.40 — Çамрăксем валли. «Тантăшлăх» (Шуп.).
18.30 — Вăхăт.
19.00 — «Советсен влаçĕ — халăх влаçĕ». СССР халăх депутачĕсем хутшăнаççĕ (Шуп.).
20.00 — Ырă кас пултăр, ачасем!
20.15 — «Выбираю свободную тему». Симферопольри 25-мĕш шкулти аслă классенче воспитанипе вĕрентў ĕçĕн çĕнĕ формисем çинчен.
21.00 — Концерт.
21.30 — «Иван Грозный». Илемлĕ фильм. 1 сери.
23.15 — Музыка передачи. Уфаран.

Кĕçнерникун
Январĕн 11-мĕшĕ

ПĔРРЕМĔШ ПРОГРАММА

6.30 — 120 минут.
8.35 — «Житие Дон Кихота и Санчо». Нумай сериллĕ илемлĕ телефильм.

Санчо». Нумай сериллĕ илемлĕ телефильм. Иккĕмĕш фильм. 4 сери.
21.00 — Вăхăт.
21.30 — «Лицом к стране». Государство ыйтăвĕсене татса парас ĕçре уйрăм çын мĕнле вырăн йышăнни.
22.30 — Итали музыкин касĕ.
23.20 — Ситĕннисем валли мультфильмсем.
23.45 — ТСН.

ИККĔМĔШ ПРОГРАММА

8.00 — Ирхи гимнастика.
8.15 — Наукăллă - популярлă фильм.
8.35 — 11.05 — Вĕренў передачисем.
11.05 — Пирĕн сад.
11.35 — Вĕренў передачи.
12.05 — «Иван Грозный». Илемлĕ фильм. 1 сери.
13.50 — Ритмикăллă гимнастика.
14.20 — «Марк Твен против...» Илемлĕ телефильм.
17.00 — РСФСРти хуласен телестудийĕсем кăтартаççĕ. «Золотая Колыма». Сталин лагерĕсене хупнă Магаданăн малтанхи строителĕсем çинчен.
17.40 — Ритмикăллă гимнастика.
18.10 — «Жили-были». Пĕчĕкçĕн пурăнакан ватăсем çинчен.
18.30 — Вăхăт.
19.00 — Кĕрешўсĕсен Пĕтĕм тĕнчери фестивалĕ. Мускавран.
20.00 — Ырă кас пултăр, ачасем!
20.15 — Уголовнăй розыск пĕлтерет (Шуп.).
20.30 — Информаципе публицистик кăларăмĕ (Шуп.).
21.20 — «Иван Грозный». Илемлĕ фильм. 2 сери.
22.55 — Концерт.

Эрнекун
Январĕн 12-мĕшĕ

ПĔРРЕМĔШ ПРОГРАММА

6.30 — 120 минут.
8.35 — «Житие Дон Кихота и Санчо». Нумай сериллĕ илемлĕ телефильм. 2-мĕш фильм. 5 сери.
9.45 — 16 тултарманнисем тата унран аслăраххисем.
10.30 — «Лицом к стране». Государство ыйтăвĕсене татса парас ĕçре уйрăм çын мĕнле вырăн йышăнни.
11.30 — Фестивальсем, конкурссем, концертсем.
12.30 — Вăхăт.
15.30 — Документлă фильм.
15.55 — «Ретро». Аслăрах çынсем валли передача.
16.55 — «Размышления о Чайковском». Çул çитмен çамрăксем валли.
18.25 — Коллаж.
18.30 — Вăхăт.
19.00 — Влаçа — Советсене. «Ашхабад — Мускав — Минск» телекĕпер.
19.50 — «Житие Дон Кихота и Санчо». Нумай сериллĕ илемлĕ телефильм. Иккĕмĕш фильм. 5 сери.
21.00 — Вăхăт.
21.30 — Телеочерк.
21.45 — «Это было.., было...»
22.00 — Çамрăксен программи.
23.45 — ТСН.

ИККĔМĔШ ПРОГРАММА

8.00 — Ирхи гимнастика.
8.15 — Наукăллă - популярлă фильм.
8.35, 9.35 — Вĕренў передачисем.
8.55, 9.55 — Киножурнал.
9.05, 10.05 — 11.05, 11.35 — Вĕренў передачисем.
11.05 — Килти академи.
12.05 — «Иван Грозный». Илемлĕ фильм. 2 сери.
13.25 — Концерт.
13.55 — «Голубой лев». Илемлĕ телефильм.
17.00 — Мультфильмсем.
17.30 — «И осилит идущий». Аренда подрячĕ çинчен.
18.30 — Вăхăт.
19.00 — «Хуткупăс сасси». Передачăна Сĕнĕ Шупашкарта хатĕрленĕ (Шуп.).
20.00 — Ырă кас пултăр, ачасем!
20.15 — Республика кунĕ (Шуп.).
20.25 — «Хуткупăс сасси». Малалли (Шуп.).
20.50 — Республика кунĕ (Шуп.).
21.00 — «Корни и крона». До-

9.40 — Çын институчĕ.
10.40 — Халăх творчестви. Телетишкерў.
11.10 — Чĕрчунсен тĕнчинче.
12.10 — «На всю оставшуюся жизнь...» Тăватă сериллĕ илемлĕ телефильм. 1 тата 2 серисем.
14.30 — «Цирк для моих внуков». Илемлĕ фильм-монографи.
15.40 — Тĕнче программи.
16.10 — Леонид Быковăн фильмĕсемпе рольĕсем. «Укротительница тигров». Илемлĕ фильм.
18.00 — Тĕнче панорами.
18.45 — Анимаци фильмĕсем: «Как стать человеком». Театр папы Карло».
19.15 — Халăх творчествин «Радуга» телепрограммисен тĕнчери VIII фестивалĕ (Швейцари).
19.45 — Кинопанорама. 1-мĕш пай.
21.00 — Вăхăт.
21.30 — Кинопанорама. 2-мĕш пай.
22.45 — «Новогодний детектив». Кулăшла балет.
23.10 — «А» музыка программи.

ИККĔМĔШ ПРОГРАММА

8.00 — Ирхи гимнастика.
8.20 — Концерт.
8.30 — «Приключения на маленьких островах». Илемлĕ фильм, субтитрсемпе.
9.30 — Мультфильм.
9.45 — «Нато оно и утро», Шăматкунхи вариант (Шуп.).
11.00 — «Çĕнĕ çул умĕн». Уяв программи (Шуп.).
12.00 — Документлă телефильм.
12.30 — Йĕлтĕр спорчĕ. Тĕнче кубокĕ. 30 км. Арçынсем.
14.00 — Документлă фильм.
14.30 — «Эфирта — Совет Российи». Видеоканал.
17.00 — «Театральный дебют министра». «Тартюф» спектаклĕн премьери çинчен.
18.00 — Вырăс чĕлхи.
18.30 — Вăхăт.
19.00 — Педагогика пурин валли те.
20.00 — Ырă кас пултăр, ачасем!
20.15 — Поэзи минучĕ.
20.25 — Телевиденин музыка абонеменчĕ. «История как легенда». Иккĕмĕш передача.
21.30 — В Виноградов режиссерăн фильмĕсем. «Я помню чудное мгновенье».
22.30 — «Ночной сеанс». Илемлĕ фильмсем: «Венский экспресс», «Не ходите девки, замуж»; «И еще раз про любовь» киноконцерт.

Вырсарникун
Январĕн 14-мĕшĕ

ПĔРРЕМĔШ ПРОГРАММА

8.00 — Спорт пурин валли те.
8.20 — «Спортлото» тиражĕ.
8.30 — Ритмикăллă гимнастика.
9.00 — «С утра пораньше». Ачасем валли савăнăçлă передача.
10.00 — Тăван çĕршыв службинче.
11.00 — Ирхи савăнăçлă программа.
11.30 — Сулçўревçĕсен клубĕ.
12.30 — «На всю оставшуюся жизнь...» Тăватă сериллĕ илемлĕ телефильм, 3 тата 4 серисем.
14.35 — Музыка киоскĕ.
15.05 — Сывлăх.
15.50 — «Ял сехечĕ» панорама.
17.05 — Ачасем валли хатĕрленĕ информаципе публицистика программи.
19.00 — Вырсарникунхи кинозал. «Обыкновенное опасное приключение». Мультфильм.
19.30 — «Софья Петровна». Илемлĕ телефильм.
21.00 — «7 кун».
22.00 — Вырсарникунхи нравственность проповечĕ.
22.15 — «Ах, если бы нам оглянуться назад...» Театрти тĕлпулусем çинчен.

ИККĔМĔШ ПРОГРАММА

8.00 — Ирхи зарядкăна тăрăр!
8.15 — Мультфильмсем: «Трое из Простоквашино», «Каникулы в Простоквашино».
8.50 — «Старые долги». Илемлĕ фильм, субтитрсемпе.
10.15 — «Сердце Гэсэро». Телеспектакль. Читаран.
11.30 — Сулçўревçĕсен клубĕ.
12.30 — «Çемье» телепрограм-

ёненулĕхпе килĕшуллĕн çеç ту-са пымалла. Вуншар çул хушши Сталинпа ун çывăх çыннисем хуçаланни, аталанусăр вăхăтра администрацине команда меслечĕпе ĕçлени судсене те пысăк сиен кўнĕ. Çав çулсенче «телефон правиĕ» пулни, конкретлă ĕçсене татса панă чух судьясене хĕсни халĕ никамшăн та вăрттăнлăх мар ĕнтĕ. Ун чухне должноçри уйрăм çынсем çеç мар, ыттисем те суд ĕçне хутшăнма хăтланни час-часах пулнă.

Хăшпĕр чухне пичет те çуллĕ шайрах пулман, ĕçе судра пăхса тухиччен е суд решенийĕ вăя кĕриччен, сенсаци тăвас тесе, кў е вăл ĕçе е тавлашăва сулăн мĕнле татса памаллине кăтартса вывод тунă статьясем пичетленсе тухнă. Çакăнпа пĕрлех судсемпе судьясене кўрентерни те, хăратни те пулнă. Çакă вара пĕтĕмпех суд авторитетне чакарнă, халăх суд тĕрĕс пулассине шанма пăрахнă, граждансем партипе совет органĕсене суд йышăннă конкретлă решенисем пирки çырусемпе заявленисем, жалобăсем янă, лешсем вара вĕсене уйрăммăн тĕрĕслесе тăрасшăн хăйсем çине илнĕ, судьясене çав ĕçсем пирки ăнлантарса пама, вĕсенчен информаци ыйтнă, ирĕксĕр тенĕ пекех, суд ĕçне хутшăннă. Судсене çакăн пек контроллесе тăмалли система туса хуни ĕçе йĕркеллĕ пĕлмен, законлăхран аякра тăракан чиновниксемшĕн меллĕ пулнă.

—Хальхи вăхăтра çакă пĕтсе пырать. Верховнăй Совет юлашкя тапхăрта чылай закон йышăнса

Юрист канашĕ

тăмĕ çиччен çĕнĕ Закон йышăнна, судьясен статусне палăртнă, 1989 çулхи декабрĕн 1-мĕшĕнчен пуçласа вара суда хисеплеменнишĕн ответ тыттарасси çинчен калакан Закон вăя кĕнĕ. Унпа суд ĕçсене татса пама хушша кĕнешĕн тата судьяпа суда хисеплеменнишĕн тĕрлерен ответ тыттарма пăхнă.

Çак законра конкретлă ĕçе пур енлĕн тата объективлă пăхса тухмашкăн чăрмантарас, е закона хирĕçле решени йышăнтарма хистес тĕллевпе кирек мĕнле майпа та судьясемпе халăх заседателĕсене хĕсме хăтланнăшăн пĕр çул таран ĕçлесе юсанмашкăн яма е 300 тенкĕрен пуçласа 1000 тенкĕ таран штрафлама пултарассине палăртнă.

Енчен те çак ĕçсене служба вырăнĕпе усă курса тăвас пулсан, — виçĕ çул таран ирĕк прависĕр хăварма е пĕр çултан икĕ çул таран ĕçлесе юсанмашкăн яма пултараççĕ. Çакăнта судьясемпе халăх заседателĕсене мĕнле майпа хĕснине пăхмасăрах ответ тыттараççĕ.

Законпа судьяна е халăх заседательне хăратма хăтланнăшăн та уголовлă йĕркепе ответ тыттарма пăхнă. Çакăншăн икĕ çул таран ирĕк прависĕр хăвараççĕ е çав сроклăха ĕçлесе юсанма яраççĕ.

Практикăра халлĕхе суд решенийĕпе кăмăлсăр пулнă çынсем (ун пек çынсем вара кашнинчех

кĕртме чăрмантарнăшăн уголовлă йĕркепе ответ тыттарма пултараççĕ. Е законра калана тепĕр ыйтăва илер — свидетель, никек тўсне çын, кетеп, ответ тытакан суда пырасран çине тăрса парăнни. Асăнна çынсем суда пымаллине пула час-часах пăхса тухмалли ĕçсене каярах вăхăта хăвараççĕ, тăсса пыраççĕ, вĕсене тĕп ĕçрен уйăраççĕ. Çака вара судпа гражданрсен вăхăтне нумай çухатать, государство та тăкак курать. Çаванпа та çĕнĕ законăн 5-мĕш статйипе килĕшўллĕн, суда пырасран парăннăшăн 15 талăк таран арестлеççĕ е 100 тенкĕ таран штрафлаççĕ. Суда председатель пулса ертсе пыракан хушнине пăхăнманшăн, суд йĕркине тата правилисене пăснăшăн та çакăн пек наказани параççĕ.

Судра ĕçсен ытларах пайне коллегипе (судья тата халăх заседателĕсем) пăхса тухаççĕ. Практикăра вара тепĕр чухне должноçри уйрăм çынсем тĕрлĕ сăлтавпа халăх заседательне суда кайма чăрмантараççĕ. Сакăн пек ĕçсемшĕн çĕнĕ законпа 100 тенкĕ таран штрафлама пăхнă.

Халĕ вăя кĕнĕ закон тăрăх суд уйрăм определени йышăнма пултарать. Унпа суд государство органĕсене, обществăлла организацисене е должноçри çынсене ĕç тăрăх закона пăснине палăртнă фактсене, хатĕрлекен органсем халĕ çак çитменлĕхе пĕтернĕ.

Должноçра тăракан çын судăн уйрăм определенине е судья представленине шута илменшĕн, вĕсенче закона пăснине палăртса кăтартнă фактсене пĕтерменшĕн, çавăн пекех вăхăтра ответ паманшăн администраци йĕркипе 100 тенкĕ таран штрафлама пултараççĕ. Суда хисеплеменшĕн ответ тыттарма ытти мерăсем те йышăнма пăхнă.

Паллах, социализмла демократи механизмĕнче суд рольне ўстерессипе çыхăннă пур ыйтăва та тарукăх татса пама çук. Тем пек лайăх закон йышăнсан та, суд авторитетне хайне май ўстерме май килмест. Судсен, суд органĕсенче ĕçлекенсен, пирĕн хамăран пĕтĕм ĕçе законпа килĕшўллĕн туса пымалла. Суда панă ĕçсене вăхăтра тата пысăк пахалăхпа пăхса тухмалла, ĕç квалификацийĕпе професси ăсталăхне тăтăшах ўстерсе пымалла, çынсене хисеплемелле. Чăннипех никама та пăхăнман суд туса хурас тесен, вĕсем валли лайăх ĕç условийĕсем туса пани те пысăк пĕлтерĕшлĕ. Шел пулин те, халлĕхе судсенчен ытларахăшĕ суд иртерме ятарласа туман, паянхи требованисене тивĕçтермен пўлĕмсенче вырнаçнă. Енчен те малашне те ку тĕлĕшпе ырă улшăнусем тумасан, суд пирки кăларнă лайăх законсем декларацисем çеç пулĕç.

П. ЮРКИН,
Чăваш АССР Верховнăй Сучĕн председателĕ.

13.00 — «Мой друг — лошадь». Нумай сериллĕ наукăллă популярлă телефильм. 11, 12, 13 сериcем.
15.30 — «В поисках капитана Гранта». 7 сериллĕ илемлĕ телефильм. 6 сери.
16.35 — Документлă фильмсем.
17.15 — Ача-пăча хорĕсен Пĕтĕм Союзри телевидени конкурсĕ.
18.00 — Объектив.
18.30 — Вăхăт.
19.00 — «Мне снится дом». Телеочерк.
19.35 — Халăх кĕввисем.
19.50 — «Житие Дон Кихота и Санчо». Нумай сериллĕ илемлĕ телефильм. Иккĕмĕш фильм, 3 сери.
21.00 — Вăхăт.
21.30 — Сĕнетў: ыйтусем тата вĕсене татса парасси.
22.45 — Фестивальсем, конкурссем, концертсем.
23.45 — ТСН.

ИККЕМĔШ ПРОГРАММА

8.00 — Ирхи гимнастика.
8.20 — Ачасем валли передача. ГДРтан.
9.20 — Француз чĕлхи.
9.50 — Документлă телефильм.
10.20 — Француз чĕлхи.
10.50 — Фильм — ачасене. «Последнее лето детства». Виçĕ сериллĕ илемлĕ телефильм. 1 сери.
11.55 — Хоккей. США ран.
13.55 — «О тебе». Илемлĕ телефильм.
17.00 — Мультфильмсем.
17.30 — «Кашнин чĕринче янăрĕ». Документлă телефильм (Шуп.).
18.00 — Республика биографийĕ. «Чувашия. Год 1989». Киноочерк (Шуп.).
18.30 — Вăхăт.
19.00 — Информаципе публицистика каналĕ (Шуп.).

19.00 — «Советсен влаçĕ — халăх влаçĕ». СССР халăх депутачĕсем хутшăнаççĕ (Шуп.).
20.00 — Ырă кăç пултăр, ачасем!
20.15 — «Выбираю свободную тему». Симферопольри 25-мĕш шкулти аслă классенче воспитанипе вĕрентў ĕçĕн çĕнĕ формисем çинчен.
21.00 — Концерт.
21.30 — «Иван Грозный». Илемлĕ фильм. 1 сери.
23.15 — Музыка передачи. Уфаран.

Кĕçнерникун

Январĕн 11-мĕшĕ

ПĔРРЕМĔШ ПРОГРАММА

6.30 — 120 минут.
8.35 — «Житие Дон Кихота и Санчо». Нумай сериллĕ илемлĕ телефильм. Иккĕмĕш фильм. 4 сери.
9.40 — «Зима в Простоквашино». Мультфильм.
9.55 — «Ромео и Джульетта». Фильм-балет.
11.25 — Ача - пăча сехечĕ (аналчанла).
12.25 — Коллаж.
12.30 — Вăхăт.
15.30 — Концерт.
15.55 — Документлă фильмсем.
16.55 — Концерт.
17.30 — «Коммунист» журнал редакцийĕнче иртнĕ «Çавра сĕтел».
18.30 — Вăхăт.
19.00 — 16 çул тултарманнисем тата унран аслăраххисем.
19.45 — Мультфильм.
19.55 — «Житие Дон Кихота и

23.45 — ТСН.

ИККЕМĔШ ПРОГРАММА

8.00 — Ирхи гимнастика.
8.15 — Наукăллă - популярлă фильм.
8.35, 9.35 — Вĕренў передачисем.
8.55, 9.55 — Киножурнал.
9.05, 10.05 — 11.05, 11.35 — Вĕренў передачисем.
11.05 — Килти академи.
12.05 — «Иван Грозный». Илемлĕ фильм. 2 сери.
13.25 — Концерт.
13.55 — «Голубой пес». Илемлĕ телефильм.
17.00 — Мультфильмсем.
17.30 — «И осилит идущий». Аренда подрячĕ çинчен.
18.30 — Вăхăт.
19.00 — «Хуткупăс сасси». Передачăна Сĕнĕ Шупашкарта хатĕрленĕ (Шуп.).
20.00 — Ырă кăç пултăр, ачасем!
20.15 — Республика кунĕ (Шуп.).
20.25 — «Хуткупăс сасси». Малалли (Шуп.).
20.50 — Республика кунĕ (Шуп.).
21.00 — «Корни и крона». Документлă телефильм (Шуп.).
21.30 — «Старый новый год». Илемлĕ телефильм. 1 тата 2 сериcем.

Шăматкун

Январĕн 13-мĕшĕ

ПĔРРЕМĔШ ПРОГРАММА

6.30 — 120 минут.
8.30 — Килти академи.
9.00 — Мультфильм.
9.10 — Халăх инструменчĕсен сассисем.

11.30 — Сулçўревçĕсен клубĕ.
12.30 — «На всю оставшуюся жизнь...» Тăватă сериллĕ илемлĕ телефильм. 3 тата 4 сериcем.
14.35 — Музыка киоскĕ.
15.05 — Сывлăх.
15.50 — «Ял сехечĕ» панорама.
17.05 — Ачасем валли хатĕрленĕ информаципе публицистика программи.
19.00 — Вырсарникунхи кинозал. «Обыкновенное опасное приключение». Мультфильм.
19.30 — «Софья Петровна». Илемлĕ телефильм.
21.00 — «7 кун».
22.00 — Вырсарникунхи нравственность проповедĕ.
22.15 — «Ах, если бы нам оглянуться назад...» Театрти тĕлпулусем çинчен.

ИККЕМĔШ ПРОГРАММА

8.00 — Ирхи зарядкăна тăрăр!
8.15 — Мультфильмсем: «Трое из Простоквашино», «Каникулы в Простоквашино».
8.50 — «Старые долги». Илемлĕ фильм, субтитрсемпе.
10.15 — «Сердце Гэсэро». Телеспектакль. Читаран.
11.30 — Сулçўревçĕсен клубĕ.
12.30 — «Çемье» телепрограмма.
13.50 — Документлă фильм. Амур синче гидроузелсем тунимĕн патне илсе пыни çинчен.
14.10 — Иллюзионист аттракционĕ.
14.30 — «Эфирта — Совет Российи». Видеоканал.
17.00 — «Планета».
18.00 — Йĕлтĕр спорчĕ. Тĕнче кубокĕ. 15 км. Хĕрарăмсем.
19.30 — «Спорт пурин валли те».
20.00 — Ырă кăç пултăр, ачасем!
20.15 — «Под знаком «Пи» передача страницисем тăрăх.
21.00 — «7 кун».
22.00 — «Иллюзион». «Ночь». Илемлĕ фильм. (Итали киноискусстви).

РАДИО

565 ТАТА 4,47 МЕТРЛА ХУМСЕМ СИНЧЕ 4,35 МЕТРЛА ХУМ ÇИНЧЕ СТЕРЕОВЕЩАНИ

Январĕн 8-мĕшĕ

6.30 — «Позици». Информаципе публицистика программи. Кăларăмра — «Суйлавран суйлавчченĕ». Шупашкар хулинчи Калинин районĕ. 7.00 — 7.15 — Мускав передачисем. 7.15 — Радиопа телевидени эрнери передачисене пăхса тухни (чăвашла тата вырăсла). 7.25 — 7.30 — Пĕлтерўсем. 16.30 — 17.30 — «Музыкальный круиз». (стерео) 18.00 — Сĕнĕ хыпарсем. 18.12 — Художество пултарулăх участникĕсем юрлаççĕ. 18.30 — Республика хыпарĕсем 18.40 — 19.00 — А. Галкин сăввисемпе çырнă юрăсем.

Январĕн 9-мĕшĕ

6.15 — «Столица курьерĕ». Шупашкар çыннисем валли. 6.30 — «Вис минутсăр сур сехет». Информаципе публицистика программи. Передачăна СССР халăх депутачĕ В. И. Фомин хутшăнать. 7.00 — 7.15 — Мускав передачисем. 7.15 — Республика хаçачĕсене пăхса тухни. 7.25 — 7.30 — Пĕлтерўсем. 16.30 — 17.30 — «Классика музыкин сехечĕ» (стерео) 18.00 — Сĕнĕ хыпарсем. 18.12 — Çамрăк туристсем валли. «Сĕр сул-йĕр — пурте санăн». 18.30 — Республика хыпарĕсем. 18.40 — 19.00 — Завод аренда синче. Ульяновскри радио передачи.

Январĕн 10-мĕшĕ

6.15 — «Столица курьерĕ». Шупашкар çыннисем валли. 6.30 — «Вис минутсăр сур сехет». Информаципе публицистика программи 7.00 — 7.15 — Мускав передачисем. 7.15 — Республика хаçачĕсене пăхса тухни. 7.25 — 7.30 — Пĕлтерўсем. 16.30 — 17.30 — Халăх инструменчĕсем янăраççĕ (стерео). 18.00 — Сĕнĕ хыпарсем. 18.12 — Музыка жанрĕсемпе формисем. 18.30 — Республика хыпарĕсем. 18.40 — Пĕрлехи семьере. «Светлый ручей» ансамбль юрлать. Тутар радио передачи. 19.00 — 19.45 — Мускав передачисем. 19.45 — Самрăксем валли. «Арăслан». Кăларăмра: «Мĕнле пурăнатăн, çамрăк специалист?», «Сутçанталăк тасалăхĕ —, хамăрта». 20.30 — Пĕлтерўсем. 20.35 — 20.45 — Килти педагог. Калаçу.

Январĕн 11-мĕшĕ

6.15 — «Столица курьерĕ». Шупашкар çыннисем валли. 6.30 — «Позици». Информаципе публицистика программи. «Суйлавран суйлавчченĕ». Шупашкар районĕ. 7.00 — 7.15 — Мускав передачисем. 7.15 — Республика хаçачĕсене пăхса тухни. 7.25 — 7.30 — Пĕлтерўсем. 17.30 — 17.40 — Ноктюрнсем (стерео). 18.00 — Сĕнĕ хыпарсем. 18.12 — «Вăрманта мĕн пулса иртнĕ?» Самрăксен театрĕн спектаклĕ синчен 18.25 — Республика хыпарĕсем 18.35 — 19.00 — Конкурс пырать. Пирĕн кил — Совет Союзĕ.

Январĕн 12-мĕшĕ

6.15 — «Столица курьерĕ». Шупашкар çыннисем валли. 6.30 — «Вис минутсăр сур сехет». Информаципе публицистика программи. 7.00—7.15 — Мускав передачисем. 7.15 — Республика хаçачĕсене пăхса тухни. 7.25—7.30—Пĕлтерўсем. 16.30 — 17.30 — Юрă, гитара тата эпĕ (стерео). 18.00 — Сĕнĕ хыпарсем. 18.12 — Музыка кроссворчĕ. 18.25 Республика хыпарĕсем. 18.35 — Сĕр хуси пулар. «Пучах». 19.00 — 19.45 — Мускав передачисем. 19.45 — 20.00 — «Он не мог иначе». Радиоочерк. Пĕррĕмĕш пай.

Январĕн 13-мĕшĕ

6.15 — «Столица курьерĕ». Шупашкар çыннисем валли. 6.30 — Ырă кун, ял ĕсченĕ. 7.00 — 7.15 — Мускав передачисем. 7.15 — Республика хаçачĕсене пăхса тухни. 7.25 — 7.30 — Пĕлтерўсем. 14.00 — 15.00 — «Эх юрату, юрату...» (стерео). 17.15 — Эрнене вĕçлесе. Информаци кăларăмĕ. 18.00 — «Тăван тăрăх, чăваш тăрăхĕ». Республика 70 сул тултарнă май. Сĕмĕрле хулинче хатĕрленĕ передача. 18.45 — Поэзи тетрадĕнчен. П. Кулагин. «Предзимье». 19.00 — 19.45 — Мускав передачисем. 19.45 — Музыка саламĕ 20.30 — 22.00 — Куйкăрăш. Радиоклуб.

Январĕн 14-мĕшĕ

7.30 — «Коммунизм ялавĕ» хаçата пăхса тухни. 7.40 — Ирхи концерт. 7.53 — 8.00 — Пĕлтерўсем. 8.15 — 9.00 — «Атăлпа Урал хушшинче». Радиожурнал. (Хусанран) 14.00 — 15.00 — «Тавах, музыка». Эстрада концерчĕ (стерео). 18.00 — «Хатĕр пул!» Радиожурнал. 18.30 — Т. Чуманова юрлать 18.50 — Рекламăпа пĕлтерўсем. 19.00 — Мускав передачисем. 19.45 — 20.45 — Микрофон умĕнчи театр. Л. Таллеров. «Юхать юханшыв». Инсценировка.

ТЕАТР

К. В. ИВАНОВ ЯЧĔПЕ ХИСЕПЛЕНЕКЕН ЧĂВАШ ГОСУДАРСТВО АКАДЕМИ ДРАМА ТЕАТРĔ — январĕн 6-мĕшĕнче «Çын куçулĕ çĕре ўкмест» пьеса, январĕн 7-мĕшĕнче 12 сехетре «Качча каяссăм килет» комеди, каçхине «Праски инке хĕр парать» комеди.

РЕСПУБЛИКĂРИ ВЫРĂС ДРАМА ТЕАТРĔ — январĕн 7-мĕшĕнче 10 тата 14 сехетсенче «Кто? Куда? Откуда?» («Кто во что горазд») музыкăллă каламбур, каçхине Камерный театр Лаврентия Берии» шарж (премьера).

ЧĂВАШ ÇАМРĂКСЕН ТЕАТРĔ — январĕн 6-мĕшĕнче 14 сехетре «Про Иванушку-дурачка» юмах, каçхине «Ялта» драма, январĕн 8-мĕшĕнче 10 тата 13 сехетсенче «Что в лесу произошло?» юмах, каçхине «Тăлăх Марье» драма.

Каçхи спектакльсем 19 сехетре пуçланаççĕ.

КРОССВОРД

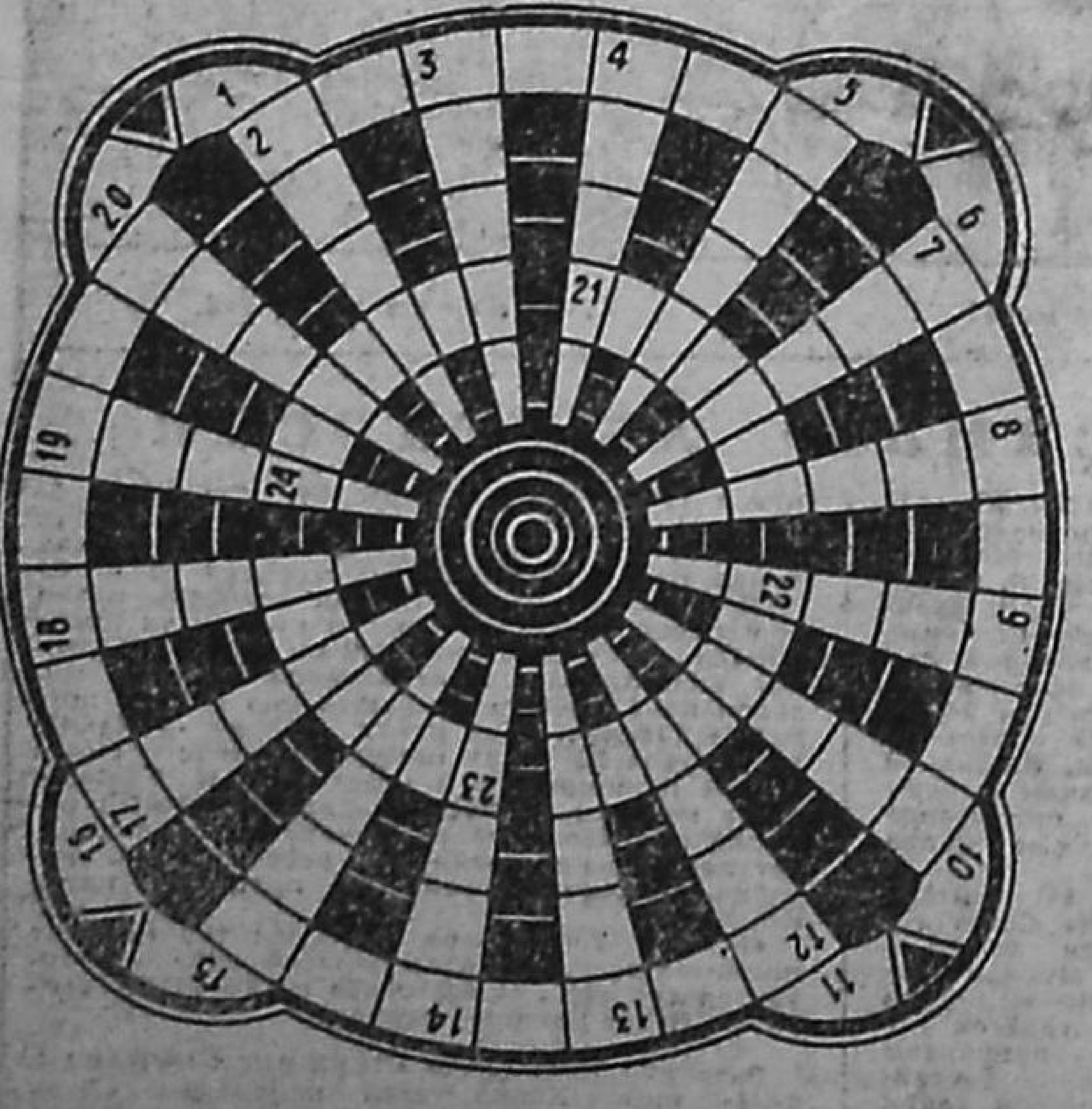

Н. КЛЫЧЕВОВ (Шупашкар районĕ) ХАТĔРЛЕНĔ

САВРАШКА ХĔРРИНЧЕН ВАРРИНЕЛЛЕ: 1. Тулă çăкри. 3. Симĕç йывăççи. 4. Пуç пайĕ. 5. Хăпармалли пусма 6. Çăлкуç пуçи. 8. Хула хĕрарăмĕ. 9. Авăртнă тырă. 10. Шăнтакан сывлăш. 11. Ача сĕнĕ кун курни. 13. Пысăк алăк. 14. Йывăç сулхăнĕ. 15. Ана сухинĕ. 16. Ватă çын. 18. Чăваш композиторĕ. 19. Юханшыв пулли. 20. Хаяр тытăçу.

САВРАШКА ЙĔРИ-ТАВРА: 2. Типĕнмелли хатĕр пусма. 7. Садри йывăç. 12. Юмахри сăнар. 17. Алăк урăççи. 21. Пĕчĕк бульна. 22. Тем те тума пĕлни. 23. Ана çинчи «хуралçă». 24. Çывăрмалли хатĕр.

ДЕКАБРЕН 30-МĔШĔНЧЕ ПИЧЕТЛЕННĔ КРОССВОРД ОТВЕЧĔСЕМ:

СУЛАХАЙРАН СЫЛТĂМАЛЛА: 5. Шинель. 6. Чалтун. 9. Падеж. 11. Канаш. 12. Континент. 13. Темиртау. 15. Карнавал. 17. Масла. 18. Астра. 20. Йăмралăх. 24. Шупашкар. 28. Партитура. 29. Атака. 30. Чалăш. 31. Ковпак. 32. Ананас.

ÇЎЛТЕН АЯЛАЛЛА: 1. Пинерпи. 2. Уланова. 3. Паланга. 4. Хурапха. 7. Парне. 8. Сатма. 10. Тинĕс. 13. Трамвай. 14. Умсăмах. 15. Карапаш. 16. Локатор. 19. Тунис. 21. Ăсату. 22. Реактор. 23. Арăскал. 25. Украина. 26. Шăхасан. 27. Айлăм.

ЧĂВАШ АССР ВЕРХОВНĂЙ СОВЕЧĔН ПРЕЗИДИУМĔНЧЕ

Чăваш АССР Верховнăй Совечĕн Президиумĕ Анатолий Яковлевич Поздняков юлташа, вăл урăх ĕçе куçнă май, Чăваш АССР Государство хăрушсăрлăх комитечĕн председателĕн ĕçĕнчен хăтарнă.

ШУПАШКАР ХУЛИН КАЛИНИН РАЙОНĔНЧИ СУЙЛАВÇĂСЕНЕ ПĔЛСЕ ТĂМА!

Калинин район Совечĕн ĕçтăвкомĕн çуртĕнче кашни ытларикун 116а кабинетра 15 сехетрен пуçласа граждансене СССР халăх депутачĕн Л. Ф. Валентинов юлташăн помощникĕ йышăнать.

ШУПАШКАР РАЙОНĔНЧИ «ИСКРА» КОЛХОЗА

арендатор - специалистсем: 3 — 5 çултан кая мар ĕçленĕ инженер-механик, зоотехник тата агроном кирлĕ.

Адрес: Шупашкр районĕнчи Чăрăшкасси ялĕ.

Редактор А. П. КАЗАНОВ.

ПИРĔН АДРЕС: 428019, г. ЧЕБОКСАРЫ, пр. ИВАНА ЯКОВЛЕВА, 13, ДОМ ПЕЧАТИ, III ЭТАЖ.

ТЕЛЕФОНСЕМ: редактор — 21-00-67; редактор заместителĕсем — 21-04-17 тата 21-20-07; ответлă секретарь — 21-04-26; секретариат — 25-13-01; парти пурнăç пайĕ — 21-08-61 тата 25-13-24; идеологи пайĕ — 21-03-54 тата 25-13-18; промышленность, строительство тата транспорт пайĕ — 21-33-64, 25-13-04 тата 25-13-81; агропромышленность пайĕ — 21-08-62, 25-13-10, 25-13-05 тата 25-13-58; советсен ĕçĕпе социаллă пурнăç пайĕ — 21-03-04 тата 25-13-06; культура пайĕ — 21-08-56 тата 25-13-02; çырусемпе обществăлла корреспондентсен пайĕ — 21-05-21, 25-13-07 тата 29-76-22; информаципе спорт пайĕ — 21-22-31 тата 25-13-09; фотокорреспондент — 21-45-94; хамăр корреспондентсем — 3-24-91 (Канаш), 2-10-54 (Елчĕк), 4-34 (Етĕрне) тата 2-26-30 (Сĕнтĕрвăрри); издательство директорĕ — 21-00-23; пĕлтерўсен пайĕ — 21-14-89 тата 29-76-89; «Вестник недели» редакцийĕ — 21-04-39; бухгалтери — 21-45-86; Чăваш АССР Журналистсен союзĕн правленийĕ — 25-13-83; хаçатăн обществăлла приемнăйĕ — 21-22-94.

Хаçат тунтикунсăр пуçне кулленех тухать.

НТ 36009. Индекс газеты — 54800. Типография издательства Чувашского обкома КПСС, г. Чебоксары, пр. Ивана Яковлева, 13. Высокая печать, объем 2 печ. листа. Тираж 72,000 экз. Заказ № 55.